

Korte toespraak Monument van Verdraagzaamheid, 13 november 2025

(Gesproken woord geldt)

Dit monument vertelt

dat honderden soldaten van vele nationaliteiten
alleen al in dit stukje Limburg
hun leven verloren
in de strijd voor onze vrijheid en democratie.

Zoals Keith Smith,
21 jaar oud uit Nieuw-Zeeland,
die op 21 juli 1944,
op de terugweg
van het bombarderen van een olieraffinaderij
uit zijn crashend vliegtuig moet springen.

Hangend aan zijn parachute
schieten ze hem
uit de lucht;
hier in Heythuysen;
op ruim 18 duizend kilometer
van waar zijn wieg stond,
in Auckland.

Hem en ál die
anderen die hun leven gaven
voor onze vrijheid,
kunnen we enkel eren
door die vrijheid waard te blijven.

Maar hoe doe je dat,
in deze wankelende wereld,
die vrijheid waard
blijven?

Dit monument raadt ons aan

de **geschiedenis** als leermeester te nemen.

Opgroeiend na de oorlog,
mét de verhalen over die verschrikkelijke oorlog,
dacht ik altijd
dat we onze les wel hadden geleerd;
dat vrijheid en democratie
nu 'voor altijd' zouden zijn.

Maar hóe goed
laten we ons vandaag
nog door die geschiedenis leiden?

Nu onze democratie (wereldwijd)
helemaal niet zo waardevast
blijkt te zijn;
en om onderhoud schreeuwt
om weerbaar te blijven
tegen autocratie en polarisatie...

**Dit monument vraagt ons ook
verdraagzaam te zijn.**

Verdraagzaam te zijn voor
wie anders is of denkt dan jij...

Maar hoe verdraagzaam?

Kan je – om met filosoof Karl Popper te spreken –
ook té verdraagzaam, té tolerant zijn?

Hij noemde dit de paradox
waarbij té tolerant zijn
voor wie de vrijheid enkel voor zichzelf reserveert,
de samenleving uiteindelijk **intolerant** maakt.

Hoe, waar en wanneer
gaan wij dan nu,

met de geschiedenis als kompas,
de streep trekken
tot waar onze tolerantie
moet reiken?

Het antwoord zijn we
meer dan ooit verplicht
aan Keith en al die anderen
die wij hier vandaag
herdenken...